

NÕLVAKU LASTEAIA ÕPPEKAVA

Sisukord

Lasteaia eripära	3
Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	5
Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korraldus ja põhimõtted	6
Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted.....	7
Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks.....	9
Lapsevanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus	12
Lapse eeldatavad üldoskused ning arengutulemused.....	14
Mänguoskused.....	14
Sotsiaalsed oskused	15
Eneseregulatsiooni oskused.....	16
Tunnetus- ja õpioskused	17
Mina ja keskkond	19
Keel ja kõne	23
Eesti keel emakeelena.....	23
Eesti keel teise keelena	24
Matemaatika.....	26
Muusika.....	29
Liikumine	31
Kunst	32
Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	34

Lasteaia eripära

Nõlvaku Lasteaed asub Laagri alevikus Pääsküla jõe lähedal, aadressil Kaselaane 1. Lasteaed avati 29. augustil 2012 Saue ja Saku valla koostöös, esimesed lapsed alustasid õppetööd 3. septembril 2012. Hoone nurgakivi pandi 19. septembril 2011 ning just seda kuupäeva peetakse lasteaia sünnipäevaks.

Nõlvaku Lasteaia keskkonna kujundamisel on väga suurt rõhku pööratud looduslähedusele ja keskkonnahoiule, sh on Nõlvaku Lasteaed üks Eesti esimesi liginullenergia kuluga hoone. Lisaks kuuete rühmaruumile on lastele kasutamiseks ka „võlupesa“, loovustuba, liikumis- ja muusikasaal, basseiniruum ning tegevuskeskustega koridorid.

Lasteaed on avatud tööpäeviti 07.00-18.00. Lasteaias ei ole tõhustatud toega ega eritoega laste rühmi. Rühmades võib olla kaasatud tõhustatud või eritoega lapsi.

Rühmade nimed tulenevad lasteaia nimest:

Naerulinnud

Õnneseenend

Liblikad

Vikerkaar

Allikalapsed

Karu- Sellid

Nõlvaku Lasteaia põhiväärtused:

- **TERVIS** – loome hooliva ja tasakaalustatud õpi- ja kasvukeskkonna, mis soodustab aktiivset liikumist õues, toetab laste füüsilist ja vaimset heaolu, sotsiaalsete kompetentside arengut, emotsionaalset vastupidavust ning aitab eakohaselt kujundada väärtuslikke toitumis- ja tervisehoiakuks.
- **SÕBRALIK KOOSTÖÖ** – kaasame lapsed ja nende pered ning erinevad huvigrupid sh. töötajad, hoolekogu, teised lasteaiad, KOV jt. avatud ja sõbraliku õhustikuga õpi- ja kasvukeskkonna loomisesse. Seeläbi toetame laste kasvamist õnnelikeks, empaatilisteks, viisakateks, enda ja teistega arvestavateks, julgeteks ja hoolivateks täiskasvanuteks.
- **LOOVUS** – kaasame lapsed tegevuste planeerimisse, tekitame ja hoiame lapses huvi olla tegevuste protsessis osaline ja anname lastele aega iseseisvaks valiku-, mängu- ja

tegutsemisvabaduseks. Nii loome avatud õpi- ja kasvukeskkonna, mis toetab laste omapärast ja fantaasiaküllast eneseväljendust ning eriliste annete ja oskuste avaldumist.

- **KESKKONNAHOID** – uurides koos lastega meid ümbritsevat looduskeskkonda, väärtustades õuesõpet ja jälgides säästva tarbimise tavaid, loome üheskoos õpi- ja kasvukeskkonna, mis toetab loodust hindavate, elusloodusega empatiseerivate ja looduskaitset väärtustavate maailmakodanike kasvamist.

2013. aastal liitus Nõlvaku Lasteaed Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikuga. Selle kogemuse toel pööratakse lasteaias jätkuvalt suurt tähelepanu tervislike eluviiside edendamisele ning laste ja personali liikumisharjumuste kujundamisele.

Nõlvaku Lasteaed on tunnustatud TÜ eetikakeskuse poolt tiitlitega „Väärtuskasvatuse lasteaed 2016" ja „Hea lasteaia edendaja 2016", mis kajastab asutuse pikaajalist pühendumust laste väärtuste ja sotsiaalsete oskuste toetamisele. Oma igapäevatoos tugineme õppe- ja kasvatustegevustes projektõppe metoodikale ning peame samavõrd oluliseks sotsiaal-emotsionaalsete pädevuste arendamist, et laps õpiks mõistma ennast ja teisi. Süsteemsete lähenemisviiside (nt oskuste õpe, IVA-d jms) kaudu õpib laps paremini ära tundma ja väljendama oma tundeid ning käituma erinevates olukordades sobival viisil.

Nõlvaku Lasteaed liitus 2025. aasta sügisel Rohelise kooli programmiga, et toetada ja kujundada lastel juba varajases eas oskust märgata ja hoida loodust ning aidata mõista inimtegevuse mõju ümbritsevale keskkonnale.

Alates 2026. aastast rakendame lasteaias Tervise Arengu Instituudi tõendus põhise programmi „Seikluste Laegas", mis toetab mänguliselt laste tervislikku toitumist, liikumisharjumusi ja igapäevast heaolu. Programm pakub õpetajatele praktilisi vahendeid terviseteemade käsitlemiseks ning kaasab ka peresid laste tervislike eluviiside kujundamisse.

Laste keskkonnahoiualaste teadmiste kujunemist toetab Nõlvaku Lasteaia paiknemine Pääsküla jõe, raba ja metsa vahetus läheduses. Lasteaias peetakse oluliseks õuesõpet, mille läbiviimist soodustab lasteaia lähiümbruse looduskeskkond.

Nõlvaku Lasteaia õppekava koostamisel on aluseks Vabariigi Valitsuse vastu võetud Alushariduse riiklik õppekava (RT I, 01.07.2025, 2; redaktsiooni jõustumise kp: 01.09.2025) ja arvesse on võetud ka Põhikooli riiklikku õppekava (RT I, 23.12.2025, 6; redaktsiooni jõustumise kp 26.12.2025) ning lastehoiu ja lasteaia õpi- ja kasvukeskkonna nõuded (RT I, 26.02.2026, 12; redaktsiooni jõustumise kp 01.03.2026).

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Nõlvaku Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada lapse mitmekülgset ja tasakaalustatud arengut ning võimaldada tal omandada alusharidus turvalises, hoolivas ja stimuleerivas keskkonnas.

Lähtudes riiklikust õppekavast ja lasteaia eripärast, on õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkideks:

- Lapse tervise, kehalise aktiivsuse ja vaimse heaolu toetamine, kujundades igapäevaste harjumuste, õuesõppe ja liikumise kaudu tervislikke eluviise ja väärtushoiakuid.
- Sotsiaal-emotsionaalsete pädevuste ning väärtuste kujundamine, toetades lapse eneseregulatsiooni, empaatiat ja koostööoskust süsteemsete lähenemiste ning hooliva õpikeskkonna kaudu.
- Loodust ja keskkonda väärtustava maailmavaate kujundamine, toetades keskkonnahoiualaste teadmiste ja säästva tarbimise harjumuste teket, kasutades ära lasteaia looduslähedast asukohta ja Rohelise kooli põhimõtteid.
- Loovuse, uudishimu ning õpivalmiduse arendamine, luues võimalused lapse omaalgatuseks, fantaasiaküllaseks eneseväljenduseks ning mänguliseks õppimiseks projektõppe kaudu.
- Iga lapse individuaalse ja kaasava arengu toetamine, tagades igale lapsele võrdsed võimalused ja eakohane ning lapse individuaalsust arvestav tugi.
- Usaldusliku koostöö hoidmine kodu ja lasteaia vahel, kaasates peresid aktiivselt lasteaia tegevustesse.

Nõlvaku Lasteaia õppekava koostamisel on aluseks Vabariigi Valitsuse vastu võetud Alushariduse riiklik õppekava (RT I, 01.07.2025, 2; redaktsiooni jõustumise kp: 01.09.2025) ja arvesse on võetud ka Põhikooli riiklikku õppekava (RT I, 23.12.2025, 6; redaktsiooni jõustumise kp 26.12.2025) ning lastehoiu ja lasteaia õpi- ja kasvukeskkonna nõuded (RT I, 26.02.2026, 12; redaktsiooni jõustumise kp 01.03.2026).

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korraldus ja põhimõtted

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevus juhindub Alusharidusseadusest, Alushariduse riiklikust õppekavast, lasteaia õppe- ja tegevuskavast, rühmade aastaplaanidest, laste huvidest lähtuvalt koostatud projektiplaanidest ja lasteaia päevakavast. Mänguline õppe- ja kasvatustegevus lõimib omavahel erinevad valdkonnad. Igal õppeaastal on läbiv peateema ja põhieesmärgid. Majasiseselt organiseeritakse õppeaasta jooksul erinevaid ühissündmusi, õppekäike, teemapäevi ja – nädalaid. Lasteaed väärtustab töötajate enesearengut ja uute ideede leidmist – selleks otsitakse võimalusi koolitusteks ning kirjutatakse projekte, mis avavad uusi väljundeid nii õpetajatele kui lastele.

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb lasteaia päevakavale, milles vahelduvad igapäevatoimingud, laste vaba mäng, planeeritud ja vaba tegevus. Päevakavas on arvestatud sellega, et lapsed viibivad iga päev sõltuvalt ilmastikust vähemalt 1–2 korda õues. Tegevused toimuvad lõimitult nii toas kui õues.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel lähtub lasteaed kaasava hariduse põhimõtetest, mille kohaselt tagame igale lapsele vaimselt ja füüsiliselt turvalise, eduelamust pakkuva ning tema individuaalsusega arvestava kasvukeskkonna. Lapse individuaalsest vajadusest lähtudes korraldavad õpetajad koostöös kodu, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistidega lapsele sobiva õppe ja vajaliku toe. Nii saavad kõik lapsed – nii tavapärase arenguga kui ka toevajadusega lapsed – osaleda ühises õppe- ja kasvatustegevuses, õppida üksteiselt ja üksteisega suhtlema.

Lasteaia päevakava

07.00 Vastuvõtt mängurühmas

08.00 Laste saabumine kodurühma ja hommikune vaba tegevus

09.00 Hommikusöök

09.30 Planeeritud tegevused, mäng toas ja õues

12.30 Lõunasöök

13.00 Rahulikud tegevused ja vaikne aeg

14.00 Õhtused tegevused, mäng ja huvitegevused

15.30 Õhtuode

16.00 Õhtused tegevused toas ja õues

18.00 Lasteaed on suletud

Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva füüsilise, vaimse, sotsiaalse ja digitaalse keskkonna kooslus, milles laps areneb ja õpib. (Alusharidusseadus, 2025)

Meie lasteaia **füüsiline keskkond** on mitmekülgne ja paindlik - vahendid on lastele kättesaadavad ning soodustavad iseseisvust ja korra hoidmist. Keskkond ei ole staatiline, vaid muutub vastavalt laste huvidele, käimasolevatele projektidele ja arenguvajadustele. Lapse turvatunde tagamiseks rakendame ruumipõhisust: rühma ruumid jäävad lasteaia tee lõpuni samaks, kuid mööblit ja sisustust kohandatakse igal sügisel vastavalt laste vanusele ja vajadustele.

Lisaks rühmaruumidele saavad lapsed kasutada mitmesuguseid lasteaia ühiseid siseruume (nt koridorid, võlupesa ja loovustuba). See võimaldab pakkuda lastele vaheldusrikast tegevuskeskkonda ning soodustab tegutsemist väiksemates gruppides, toetades eri vanuses ja huvides laste omavahelist koostööd ning omandatava süvendamist.

Õppe- ja kasvatustegevuses väärtustame ning rakendame aktiivselt õuesõpet. Lasteaia vahetus läheduses asuvad mitmekesised looduskeskkonnad - mets, raba ja jõgi, mis pakuvad rikkalikke võimalusi looduse vaatlemiseks ja avastamiseks eri aastaaegadel.

Vaimse keskkonna kujundamisel peame oluliseks lapse emotsionaalse turvatunde, enesekindluse ja uudishimu toetamist. Õppeprotsess ja päevakava pakuvad parajalt väljakutseid ning jätavad aega mõtestamiseks, aruteludeks ja tagasisideks. Lasteaiapäev on piisavalt struktureeritud, et pakkuda lapsele vajalikku turvatunnet, kuid samas piisavalt vaba, et toetada tema algatusvõimet, valikuvabadust ja eneseregulatsiooni oskusi.

Igapäevases suhtluses väärtustame edasiviivat ja julgustavat tagasisidet, mis keskendub lapse pingutusele, mitte pelgalt lõpptulemusele. Eksimusi käsitleme õppeprotsessi loomuliku osana, mis julgustab lapsi katsetama, küsimusi küsima ning oma mõtteid vabalt väljendama ilma hirmuta ebaõnnestumise ees.

Pöörame suurt tähelepanu laste emotsionaalsete oskuste arendamisele - aitame lastel oma tundeid märgata, mõista ja reguleerida pakkudes vajadusel tuge ja mõistmist. Hooliva, ennastjuhtiva ja turvalise atmosfääri loomisega tagame, et iga laps tunneb end oodatuna, kuuluvana ja väärtustatuna.

Sotsiaalse keskkonna loomisel pöörame suurt tähelepanu hoolivusele ja turvalisusele, et iga laps tunneks end oodatuna ja kaasatuna rühma igapäevastes tegevustes.

Sotsialiseerumisele ja laiemale kogukonnatundele aitab oluliselt kaasa see, et oleme väike lasteaed, kus lapsed puutuvad igapäevaselt kokku ka teiste rühmade lastega ja lasteaia töötajatega (nt avatud lasteaiapäevade raames). See laiendab laste suhtlusringi, toetab eri vanuses laste omavahelist suhtlemist ning aitab noorematel vanematelt õppida ja vanematel hoolivust ning vastutust harjutada.

Lisaks peame sotsiaalse keskkonna kujundamisel oluliseks mängu kaudu sotsiaalsete oskuste harjutamist. Ühiste mängude ja projektide käigus õpivad lapsed koostööd, arvestamist, jagamist, oma korra ootamist ja teiste vaatenurkade mõistmist. Mängu kaudu sotsiaalsete oskuste toetamine tähendab tasakaalu leidmist vabamängu (kus lapsed harjutavad iseseisvalt suhtlemist) ja suunatud mängu vahel, kus täiskasvanu on mudeliks, suunajaks ning turvalisuse tagajaks.

Digitaalse keskkonna mõtestatus ja mõõdukas digivahendite kasutamine on meile väga oluline. Lähtume põhimõttest, et tehnoloogia täiendab, mitte ei asenda lapse loomulikku mängu, liikumist ja suhtlemist. Digivahendite valikul ja kasutamisel lähtume alati konkreetsest õppe-eesmärgist ning laste eest ja vajadustest.

Digitaalseid vahendeid (nt tahvelarvutid, interaktiivsed tahvlid, õpirakendused) kasutame nii juhitud õppetegevustes kui ka valikuliselt vabamängus, et toetada lapse kõne, mõtlemise, matemaatiliste oskuste ja loovuse arengut. Tegevused on alati mängulised ja kaasavad last aktiivse osalejana, mitte passiivse vaatajana.

Digikeskkonnas õpetame lastele ka esmaseid digioskuste ja -käitumise põhitõdesid: kuidas vahendeid hoolikalt kasutada, kuidas käituda viisakalt ja arvestavalt, ning julgustame last vajadusel abi küsima. Läbi selle paneme aluse teadlikule ja tasakaalustatud suhtumisele digivahenditesse, mis on lapsele kasulik ka edaspidises elus.

Õpetajad jälgivad ja dokumenteerivad, kuidas laps digivahendeid kasutab ja millised oskused tal seejuures arenevad, kasutades seda infot edasise õppetegevuse kavandamisel.

Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks

Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks

Lapse arengu hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, lapsele vajaliku toe väljaselgitamiseks, arengu ja positiivse enesehinnangu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks. Hindamine on igapäevane osa õppe- ja kasvatusprotsessist ning selle viivad läbi rühma õpetajad, kaasates vajadusel tugispetsialiste. Hindamisel jälgivad ja analüüsivad õpetajad lapse arengut nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õppe- ja kasvatustegevustes. Hindamise aluseks on lapse arengu eeldatavad arengutulemused üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades. Lapse arengu hindamisel kogutud andmete hoidmisel ja jagamisel on õpetaja kohustatud järgima isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid nõudeid, tagades info konfidentsiaalsuse ja kasutades kogutud infot üksnes lapse arengu toetamise eesmärgil.

Infot kogutakse järk-järgult erinevaid meetodeid kombineerides.

- **Vaatlus** – lapse jälgimine tema loomulikus mängu- ja tegevuskeskkonnas, mis annab teavet tema sotsiaalse, keelelise, tunnetusliku ja emotsionaalse arengu kohta. Vaatlus on eesmärgipärane ja süsteemne ning tulemused dokumenteeritakse.
- **Vestlus** – individuaalne vestlus lapsega, mis aitab mõista tema mõtteid ja mõttemaailma sügavamalt, kui vaid vaatlusest selguks. Vestlus dokumenteeritakse ja lisatakse lapse arengumappi.
- **Arenguvestlus** – õpetaja ja lapsevanema(te) (vajadusel ka lapse enda) ühine arutelu lapse arengu ja õppimise tulemuste, lapsevanema(te) seisukohtade ning edasiste toetavate tegevuste üle. Tulemused dokumenteeritakse.
- **Arengumapp e portfoolio** – Arengumappi lisatakse lapse tööde näidiseid (joonistused, kirjutatud sõnad ja numbrid, meisterdused), fotosid ja videoid lapse tegevustest, näiteid tema keelekasutusest, samuti lapse enda ja täiskasvanu kommentaare töö kohta. Töö valib võimalusel laps ise (nt töö, mille üle ta on uhke, või nädala parim töö), ning teda julgustatakse selgitama, miks ta selle valis – see kirjutatakse lühidalt üles koos täiskasvanu kommentaariga, mis mõtestab, mida töö lapse arengust näitab. Igal tööl peab olema kuupäev ja aastaarv, et lapse arengut ajas jälgida. Ka pereliikmed võivad portfooliosse näiteid lisada ja kirjutada, miks nad need valisid (nt juhul kui laps on pikalt

Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks puudunud). Portfoolio avatakse lapse lasteaeda tulles, see asub rühmaruumis, kus laps saab seda ise juhendatult vaadata. Seda täiendatakse vähemalt kord kuus ning see läheb lapsega kaasa lasteaiaaast lõppedes.

- **Küsitlus** – struktureeritud küsimuste esitamine lapsele või lapsevanemale info kogumiseks, sobib eriti hästi koostöös vanemate ja teiste spetsialistidega.
- **Õpetajate koostatud arengumängud** – õpetajate poolt konkreetsete arenguvaldkondade (nt kõne, matemaatika, sotsiaalsed oskused) hindamiseks spetsiaalselt kavandatud mängulised tegevused, mis võimaldavad last hinnata talle loomulikus ja motiveerivas mänguvormis. Tulemused dokumenteeritakse.

Kord õppeaastas koostab rühma õpetaja kogutud ja dokumenteeritud hindamistulemuste põhjal iga lapse arengu kokkuvõtte **lapse arengu jälgimise kaardile**, võrreldes lapse oskusi ja toimetulekut eest tulenevate eeldatavate arengutulemustega. Kokkuvõte annab tervikliku ülevaate lapse arengust erinevates valdkondades ning on aluseks nii üks kord aastas toimuva arenguveestluse ettevalmistamisel lapsevanemaga kui ka edasise õppe- ja kasvatustöö kavandamisel. Kui õpetaja märkab lapse käitumises või arengus korduvaid erisusi, mis võivad viidata täiendava toe vajadusele, alustatakse toevajaduse täpsemat väljaselgitamist. See protsess koosneb kolmest etapist – märkamine, kaardistamine ja sekkumine – milles osalevad nii õpetaja, tugispetsialist kui ka lapsevanem

Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks

Vajaliku toe tagamiseks rakendab lasteaed kolmetasandilist tugisüsteemi – üldist, tõhustatud ja erituge.

Üldine tugi on osa iga rühma õpetaja igapäevatööst. Kui õpetaja märkab, et laps vajab mõnes valdkonnas rohkem tähelepanu või kohandusi, tehakse õpikeskkonnas ja tegevustes vajalikud kohandused, et laps saavutaks õpieesmärgid tavapärasel rühmakontekstis. Vajadusel kaasab õpetaja tugispetsialisti nõustamiseks.

Tõhustatud tugi rakendub, kui üldisest toest ei piisa. Seda vajab laps, kellel on vaja vähemalt ühe tugispetsialisti teenust, spetsiifilist õppekorraldust, keskkonda, metoodikat või vahendeid ning individuaalset lisatuge, sh võimalusel õpet kuni 12-lapselises rühmas. Tõhustatud tuge saab soovitada kooliväline nõustamiskomisjon.

Eritugi rakendub lapsele, kes vajab mitme tugispetsialisti teenust, kohandusi mitmes valdkonnas ning pidevat individuaalset lisatuge, sh võimalusel õpet kuni 6-lapselises rühmas. Ka erituge saab soovitada kooliväline nõustamiskomisjon.

Toevajaduse hindamine ja toe rakendamine toimub meeskondlikult, kaasates õpetajaid, tugispetsialiste, tugiteenuste koordineerijat (TUKO) ja lapsevanemaid, tuginedes lapse arengu järjepidevale jälgimisele ja dokumenteerimisele.

Alates tõhustatud või eritoe määramisest asendub lapse arengu jälgimise kaart individuaalse arengu jälgimise kaardiga (IAJK), mis koondab teavet lapse arengu, tugevuste ja vajaduste kohta ning on tõhustatud ja erituge vajavate laste puhul tugimeeskonna töö alusdokumendiks. Vajadusel võib IAJK-t avada ka üldise toe raames, kui lapse põhjalikum jälgimine ja info süstematiseerimine on lapsega seotud tugimeeskonna (lapsevanemad, rühmaõpetajad, tugispetsialistid) hinnangul otstarbekas.

Vajadusel koostatakse toevajadusega lapsele individuaalne arenduskava (IAK), mis kirjeldab lapse arengut toetavaid eesmärgi, tegevusi ja vastutajaid. IAK põhineb IAJK-s kogutud andmetel ja toimib koostöölepinguna last ümbritsevate täiskasvanute vahel. IAJK ja IAK on omavahel seotud dokumendid – IAJK jälgib ja kirjeldab arengut, IAK kajastab eesmärgi ja tegevusi, kuidas arengut toetatakse. IAJK ja IAK koostamisel ja rakendamisel tehakse koostööd lapsevanemaga.

Lapsevanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus

Koostöö lapsevanematega on meie lasteaias töö üks keskseid tugitalasid. Lapse areng, heaolu ja kohanemine lasteaias sõltuvad suurel määral sellest, kuivõrd kodu ja lasteaed teevad omavahel koostööd ning milline on nendevaheline usaldus. Meie koostöö lapsevanematega tugineb vastastikusel lugupidamisel, austusel, viisakusel, mõistmisel ja usalduslikkusel.

Miks on koostöö lapsevanematega meile oluline?

- Laps tunneb end turvaliselt- kui laps tajub, et lapsevanem ja õpetaja suhtlevad ja tegutsevad ühiselt ja sõbralikult, suureneb tema usaldus õpetaja vastu.
- Lapsevanem tunneb oma last kõige paremini ning saab anda õpetajale väärtuslikku teavet lapse harjumuste, iseloomu ja vajaduste kohta.
- Õpetaja saab lapse arengut paremini toetada – koostöös lapsevanemaga on võimalik märgata lapse arengu tugevusi ja väljakutseid ning kavandada sobivaid toetusviise.
- Probleeme saame ennetada ja lahendada varakult – avatud suhtlus aitab vältida arusaamatusi ja toetab lapse kohanemist ning toevajadusi süsteemselt.
- Kodu ja lasteaed austavad ja aktsepteerivad üksteise väärtusi – lapse areng on parimal viisil toetatud, kui kodu ja lasteaed suhtuvad teineteise kasvatuspõhimõttesse ja ootustesse lugupidavalt.

Koostööviisid meie lasteaias:

- tutvumisvestlus enne rühmaga liitumist;
- arenguestlus;
- igapäevane lühivestlus lapse lasteaeda toomisel ja äraviimisel;
- vajaduspõhine arutelu (nt käitumise või arengu teemal);
- rühmaõpetaja individuaalne vestlusaeg kokkuleppel vanemaga;
- infovoldik;
- rühmateavitused (nt stendid);
- ELIIS (eliis.eu) – infokirjad, rühma päevakirjeldused, individuaalsed teated lapse päeva kohta;
- kodulehekülg (nolvakulasteaed.ee);
- lastevanemate kaasamine ürituste korraldamisse ja läbiviimisse;

- õppekäikudel osalemine;
- pereteemalised projektid ja näitused (nt „Minu pere“);
- rahulolu- ja tagasisideküsitlused;
- lasteaia hoolekogu;
- lapsevanemate osalemine õppetöös ekspertidena.

Vähemalt kord õppeaastas toimub rühma lastevanemate koosolek, mis kooskõlastatakse juhtkonnaga ja protokollitakse. Koosolekul viibib vajadusel ka lasteaia direktor, õppealajuhataja või selleks volitatud isik.

Õppeaasta algul valivad iga rühma lapsevanemad igast rühmast ühe liikme meie lasteaia hoolekogusse. Hoolekogu koosolekud toimuvad vähemalt üks kord nelja kuu jooksul. Koosolekud võivad toimuda ka elektroonilises keskkonnas (nt Zoom, Teams).

Meie hoolekogu:

- koostab igaks õppeaastaks tegevuskava, kus on tegevuse eesmärgid, tegevuse sisu ja ülesannete täitmise tähtaeg;
- teeb lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse edukaks kulgemiseks koostööd personaliga;
- teeb lasteaia direktorile ja omaavalitsusele ettepanekuid ning korraldab lastele soodsat arengukeskkonda toetavaid üritusi (nt talgud, perepäevad);
- avaldab arvamust lasteaia arengukava kohta, lähtudes valla arengukavast;
- vahendab teavet hoolekogu tööst kõigile lasteaia lapsevanematele.

Tõhus koostöö lapsevanematega loob meie lasteaias keskkonna, mis toetab lapse arengut, turvatunnet ja õpimotivatsiooni. Kui suhtlus on avatud, usalduslik ja austav, tunnevad kõik osapooled – laps, vanem ja õpetaja – end väärtustatuna ning vastutus lapse heaolu eest jaguneb loomulikult ja tulemuslikult.

Lapse eeldatavad üldoskused ning arengutulemused

Mänguoskused

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Keskendub lühiajalisele ja lihtsale mängule täiskasvanu toel.	Keskendub iseseisvalt lühiajalisele ja lihtsale mängule.	Keskendub pikemaajaliselt enda valitud mängule.	Suudab mängule keskenduda.
Kasutab mänguasju tavapärasel moel (nt sõidutab autot, paneb nukule mütsi pähe).	Kasutab mängus õpetaja antud või olemasolevaid vahendeid ning jäljendab lihtsaid tegevusi.	Kasutab mängus vahendeid iseseisvalt, asendades neid vajadusel muu sobivaga.	Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.
Matkib tuttavaid olukordi (nt söögi tegemine, magama panek) oma kogemustest lähtuvalt.	Rakendab mängudes fantaasiaelemente, sidudes isiklike kogemusi.	Rakendab mängudes erinevatest allikatest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid.	Rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi.
Soovib teiste algatatud mängus osaleda, võib vajada julgustust ja tuge.	Algatab lihtsamaid mänge (nt „teeme kooki”).	Algatab mänge ja toob neisse uusi ideid.	Näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust.
Algatab lihtsaid mänge (nt autosõit).	Algatab lihtsama sisuga lühiajalisi mänge.	Mängib üksi ja koos kaaslasega ning muudab mängu kulgu.	Algatab mänge ja arendab mängude sisu.
Mängib lihtsat rollimängu täiskasvanu toel.	Võtab mängudes lihtsamaid rolle, kasutades matkimisel liikumist, kõne ja hääletooni.	Omandab mängudes rollidele iseloomuliku käitumise, tuginedes oma kogemusele.	Täidab mängudes erinevaid rolle.
Mängib mänge ja püüab teha koostööd eakaaslastega (paaris, väikeses grupis) täiskasvanu toel.	Algatab mängu, leiab mängukaaslased ja püüab nendega arvestada.	Suudab mängudes ülesandeid ja rolle jaotada ning kokkuleppeid sõlmida.	Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.
Osaleb reeglitega mängus koos täiskasvanuga (nt peitus) ja suudab oodata oma korda.	Järgib tuttava mängu reegleid koos kaaslastega, vajadusel täiskasvanu abiga.	Järgib mängureeglite täitmist enda ja teiste poolt.	Järgib mängu reegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.
Tunneb rõõmu koosmängust täiskasvanu toel.	Õpib oma tundeid võidu ja kaotuse korral väljendama, võib selleks vajada täiskasvanu tuge.	Väljendab oma tundeid võidu ja kaotuse korral ning mõistab, et mängus on võimalik veel proovida.	Tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

Sotsiaalsed oskused

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Suhtleb eakaaslastega ja tuttavate täiskasvanutega.	Alustab vestlust, osaleb mängudes ja räägib oma mõtetest.	Vestleb vabalt, loob ja hoiab sõprussuhteid.	Tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda.
Märkab täiskasvanu suunamisel teise lapse tundeid, reageerib lihtsatele emotsioonidele (rõõm, kurbus).	Märkab teiste tundeid, püüab lohutada või aidata.	Arvestab teiste tunnetega grupitegevustes.	Püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses.
Jagab mänguasju täiskasvanu julgustusel.	Teeb koostööd väikeses grupis, lihtsates olukordades pakub ja küsib abi.	Töötab grupis ühise eesmärgi nimel, abistab vajadusel kaaslast.	Oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi.
Mõistab lihtsate olukordade sobivust täiskasvanu abil.	Tunneb ära sobimatu käitumise, kui sellele viidatakse ning leiab täiskasvanu suunamisel sobiva käitumisviisi.	Teeb ise valikuid käitumisviiside vahel ja õpib neid tagajärgedega seostama.	Teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi.
Järgib lihtsaid kokkuleppeid ja õpib viisakusreegleid täiskasvanu juhendamisel.	Tuletab meelde ja püüab järgida rühma kokkuleppeid ning lihtsamaid viisakusreegleid, vajadusel täiskasvanu toel.	Järgib rühma reegleid ja üldtunnustatud viisakusreegleid.	Järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme.
Märkab, et inimesed võivad välja näha erinevad (nt nahavärv, kasv).	Teab, et inimestel võivad olla erinevad vajadused (sh toevajadused) ja kombed.	Räägib erinevustest avatud ja mõistval viisil.	Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad.
Avaldab eelistust kahe valiku vahel.	Pakub ideid tegevuste osas.	Arutab valikuid ja otsustab koos kaaslastega.	Osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides.
Proovib uut tegevust täiskasvanu toel.	Tegutseb muutunud olukorras täiskasvanu juhiste toel.	Püüab uudsetes olukordades ise hakkama saada, vajadusel küsides täiskasvanu abi.	Suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

Eneseregulatsiooni oskused

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Väljendab oma emotsioone füüsiliselt (nt nutt, kallistamine).	Kirjeldab lihtsamaid emotsioone täiskasvanu toel (nt olen rõõmus, olen kurb).	Suudab emotsioone kirjeldada – mis teeb kurvaks või õnnelikuks – ja õpib mõistma ka keerukamaid tundeid (nt uhkus, häbi jm).	Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada.
Osaleb täiskasvanu toel mängudes ja igapäevategevustes.	Algatab mõningaid mängu ja tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Kavandab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatu enamasti lõpuni, kuid võib vajada täiskasvanu abi.	Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni.
Järgib lihtsamaid juhiseid täiskasvanu suunamisel ja keskendub lühiajaliselt alustatud tegevusele.	Lahendab ülesandeid ja teeb koostööd kaaslastega, vajades täiskasvanu juhendamist.	Tegutseb iseseisvalt ja grupis eesmärgipäraselt, suutes keskenduda ja pingutada ülesannete täitmisel, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda.
Saab aru lihtsamatest käitumisreeglitest ning püüab neid täiskasvanu toel igapäevategevustes järgida.	Oskab tuttavas keskkonnas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.	Oskab avalikus ruumis (nt teater, kontsert, liiklus) sobivalt käituda ja lähtuda kokkulepitud reeglitest.	Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele.
Osaleb täiskasvanu suunamisel rahunemist soodustavates tegevustes.	Õpib täiskasvanu toel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel iseseisvalt kasutada lihtsamaid vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.
Saab hakkama lihtsamate eneseteenindamise toimingutega (riietumine, söömine, tualeti kasutamine) ja tööharjumustega (lehtede riisumine, mänguasjade koristamine).	On omandanud esmased eneseteenindamis- ja tööharjumused, võib vajada täiskasvanu tuge.	Saab hakkama eneseteenindamisega ja on omandanud enesekohased tööharjumused (isiklike asjade hoidmine, vahendite heaperemehelik kasutamine).	Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

Tunnetus- ja õpioskused

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Suudab lühiajaliselt (5–10 min) keskenduda huvipakkuvale tegevusele, vajades täiskasvanu juhendamist.	Suudab huvipakkuvatele tegevustele keskenduda mõnda aega (10–15 min) ning suudab alustada ja lõpetada tegevuse, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda (15–20 min), viib alustatud tegevuse lõpule.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda.
Saab aru lihtsatest ja tuttavatest lausetest ning reageerib kuuldule enamasti konkreetse tegevusega, täiskasvanu juhendamisel.	Täidab täiskasvanu poolt antud ülesande, vastates lihtsatele küsimustele.	Reageerib sobivalt täiskasvanu juhiste ja osaleb lühikeses arutelus.	Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi.
Järgib täiskasvanu toel üheosalist juhust (nt „Palun pese käed”).	Täidab kaheosalist juhust, kui tegevused on tuttavad ja lihtsad (nt „Palun pane riided selga ja pese käed”), vajadusel täiskasvanu toel.	Täidab iseseisvalt lihtsamat kahe-kolmeosalist juhust, kui tegevused on seotud igapäevatoimingutega (nt „Palun pane riided selga, siis jalanõud jalga ja lõpuks mine mänguplatsile”).	Suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust.
Väljendab täiskasvanu abil oma mõtteid lihtsate lausetega ja esitab küsimusi.	Väljendab oma mõtteid, kasutades lihtsamaid põhjendusi (nt „sest mulle ei meeldi”) ja küsimusi (nt „kuidas see töötab?”) ning arutleb igapäevaste teemade üle, vajadusel täiskasvanu suunamisel.	Esitab küsimusi, avaldab arvamust (nt „Ma arvan, et...” ja arutleb lihtsate probleemide üle (nt mida teha, kui keegi on kurb).	Esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada.
Rühmitab täiskasvanu toel esemeid ühe selge ja nähtava tunnuse järgi (nt kõik punased klotsid).	Rühmitab esemeid kahe erineva nähtava tunnuse alusel (nt kollased suured pallid).	Oskab rühmitada esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste ning ühe ja sama eseme mitme erineva tunnuse järgi (nt pall on ümmargune, punane ja mängimiseks).	Oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel üksteisele järgnevaid tegevusi, mis on seotud isikliku kogemusega (nt „vihma sadas, ei saanud õue minna”).	Eristab hulkade suurust ja proovib loendada või järjestada ning kirjeldab lihtsaid põhjus-tagajärg seoseid igapäevastes olukordades (nt „kuna sa jooksid, siis kukkusid”).	Suudab iseseisvalt loendada, võrrelda hulki ja oskab kirjeldada sündmuses ning nähtuses põhjus-tagajärg seoseid.	Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna.

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Tegutseb, uurib, katsetab enamasti kogemuspõhiselt ja matkides, vajades täiskasvanu tuge.	Konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi – lahendab lihtsamaid praktilisi probleeme (nt „eelmine kord see vahend sobis, proovin uuesti“), kuid võib vajada täiskasvanu suunamist.	Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides ja oskab põhjendada oma valikuid ja otsuseid lühidalt (nt „ma tegin nii, sest eelmine kord see töötas“).	Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades.
Valib vahendeid ja lahendab probleeme enamasti katseeksituse abil (nt proovib mitut erinevat eset, kuni üks sobib).	Valib vahendeid ja osaleb lihtsates praktilistes probleemilahendustes, kus saab proovida erinevaid vahendeid (nt ehitusklotsid, loovmaterjalid).	Valib tuttavate ülesannete puhul sobivaid vahendeid ja võtteid ning lahendab probleeme, tuginedes varasemale kogemusele.	Kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

Mina ja keskkond

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Mina	Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk) ning nimetab täiskasvanu abiga oma lemmiktegevuse.	Kirjeldab enda välimust ja ennast lihtsate omaduste kaudu (nt kiire, rõõmus, meeldib joonistada).	Kirjeldab oma iseloomu ja huve detailsemalt, oskab võrrelda end sõpradega.	Oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid.
Kehaosad ja privaatsus	Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab nende kehaosade peamist otstarvet (nt kõrvadega kuulatakse).	Tunneb oma kehaosi, teab nende lihtsamaid ülesandeid ning mõistab, et mõned kehaosad on privaatsed ja kuuluvad ainult talle.	Kirjeldab kehaosi (sh erinevaid organeid) ja nende ülesandeid, kirjeldab poiste ja tüdrukute erinevusi, teab, millised kehaosad on privaatsed, ning oskab seista oma isiklike piiride eest.	Oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest.
Kodu, pere, peretraditsioonid	Räägib, kellega ta koos elab ja oskab kirjeldada pereliikmeid.	Kirjeldab, mida talle meeldib oma perega teha, toob näiteid kodust (nt kortermaja, eramaja) ja kommetest.	Kirjeldab oma pere kombeid, erinevaid ruume kodus ja nende otstarvet.	Oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone.
Ametid	Nimetab igapäevaelust tuttavamaid ameteid (nt õpetaja, arst).	Nimetab mõningaid ameteid ja oskab kirjeldada, mida nad teevad.	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid ja räägib, kelleks tahab suurena saada.	Oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid.
Eesti sümbolid ja kultuuritraditsioonid	Teab, et elab Eestis, kus räägitakse eesti keelt, tunneb ära Eesti lipu, rahvuslinnu ja -lille ning nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.	Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi) ja nimetab mõnda rahvuspüha/-tava (nt mardipäev, laulu- või tantsupidu).	Teab Eesti Vabariigi presidendi nime ja nimetab mõningaid tuntud Eesti kultuuritegelasi ning kirjeldab tuntumaid rahvakombeid.	Oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi.
Erinevuste mõistmine	Märkab, et teised lapsed võivad käituda või välja näha erinevalt.	Toob võrdluses välja inimeste erinevusi (keel, toit, riietus) ja vajadusi.	Oskab selgitada inimeste erinevusi (nt kuidas inimesed erinevad keele, toidu või riietuse poolest) ja märgata vajadusi ning kultuuritraditsioone.	Saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid.

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Turvalisus, abi kutsumine	Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja räägib täiskasvanule, kui kardab või on saanud haiget.	Nimetab ohtlikke esemeid ja tegevusi (nt terariistad, mängimine ohtlikes kohtades) ja teab, et abi saamiseks tuleb pöörduda usaldusväärse täiskasvanu poole (nt politseinik, õpetaja), nimetab hädaabi numbrit 112.	Teab, kuidas turvaliselt käituda (nt ohtude ennetamine ja märkamine) ja kirjeldab, millal tuleb helistada hädaabinumbril ning millist infot helistades edastada.	Oskab ebameeldivates või ebatavalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda.
Tervis ja keskkond	Teab, et värske õhk, liikumine ja tervislik toit on kasulikud ja oskab neid oma enesetundega seostada.	Nimetab tervist toetavaid tegevusi keskkonnas (nt värskes õhus viibimine, puhtas vees ujumine).	Teab, milline keskkond, tegevus või käitumine aitab tervist hoida ja milline kahjustab.	Oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida.
Hammaste tervis	Teab, et hambaid peab pesema ja nimetab hammaste hooldamise vahendeid.	Nimetab hammaste jaoks kasulikke ja kahjulikke toiduaineid ning oskab selgitada, miks ja kuidas tuleb hambaid pesta.	Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).	Oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist.
Isiklik hügieen	Teeb hügieenitoiminguid (nt käte pesu, nuuskamine) täiskasvanu suunamisel ja vajadusel abiga.	Teab vajalikke hügieenitoiminguid ning teeb neid iseseisvalt täiskasvanu meeldetuletusel.	Selgitab hügieenitoimingute vajalikkust ja järgib igapäevaseid hügieeniharjumusi iseseisvalt.	Oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid.
Inimese mõju keskkonnale: loodushoid, säästev areng	Hoiab täiskasvanu juhendamisel lihtsate tegevuste kaudu keskkonda (nt sorteerib prügi).	Teab, miks on vaja loodust hoida ja osaleb keskkonnasäästlikes tegevustes.	Selgitab, millised teod võivad mõjutada keskkonda ja miks on oluline loodust hoida ning mis juhtub, kui seda mitte teha.	Märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt.
Kodukoha eripära ja loodus	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kodukoha loodust ja tunneb jalutuskäigul ära tuttavaid kohti.	Nimetab konkreetseid looduselemente oma kodukohas (nt meie kodu lähedal on järv, seal on suured puud).	Tunneb ja nimetab kodukoha loodusobjekte (nt Emajõgi, Munamägi), loomi, taimi ja mõisteid (nt linn, küla, mets, park, meri).	Tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust.

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Looduse sõltuvus ajatsüklitest	Nimetab täiskasvanu juhendamisel ööpäeva osasid (hommik, lõuna, õhtu, öö) ja kirjeldab nendega seotud tegevusi ning tutvub erinevate aastaegadega.	Eristab ja nimetab ööpäeva osasid ja aastaagu, seostab neid mõne tüüpilise loodusnähtuse ja tegevusega (nt sügisel lehed langevad ja me riisume lehti).	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, aastaring.	Oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites.
Loodusnähtused	Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi (nt sajab vihma, tuul puhub) ja mõningaid aastaajale omaseid tunnuseid täiskasvanu suunamisel.	Kirjeldab täiskasvanu toel aastaagu seoses ilmastiku- ja loodusnähtustega.	Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi ning oskab neid seostada aastaegadega.	Oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest.
Ohud seoses keskkonnaga	Arutleb täiskasvanu juhendamisel ohtlike olukordade üle looduskeskkonnas (nt ohud metsas, veekogudel).	Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud nii loodus- kui tehiskeskkonnas (nt ujumine täiskasvanu järelevalveta, rattasõit kiivrita).	Oskab nimetada, mida tuleb teha ohutuse tagamiseks erinevates keskkondades.	Oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega.
Liiklus	Nimetab liiklusvahendeid ja tunneb ära tuttavaid liiklusmärke (nt valgusfoor, ülekäigurada) ning selgitab täiskasvanu abiga nende tähendust.	Arutleb ohtude ja ohtlike olukordade üle tänaval ning teab mõningaid liiklusreegleid (nt sõiduteed ületades tuleb peatuda, vaadata, veenduda).	Selgitab käitumisreegleid tänaval ja teab, et liikluses tuleb olla tähelepanelik ja ettevaatlik ning käitub ohutult erinevates liiklusolukordades.	Oskab liikluses ohutult käituda.
Tervislik toitumine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks juur- ja puuviljad on kasulikud.	Nimetab, mis on tervisele kasulikud ja kahjulikud söögid ja joogid (sh vee tähtsus).	Teab ja oskab selgitada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.	Oskab kirjeldada, mida tähendab tervislik ja mitmekesine toitumine.
Tervise väärtustamine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks on uni ja liikumine vajalik.	Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (tervislik toitumine, kehaline aktiivsus, uni, puhkus).	Teab ja selgitab, miks uni, puhkus ja liikumine mõjutavad tervist.	Oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel.
Kiusamisvaba käitumine	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, miks löömine, narrimine või halvasti ütlemine ei ole lubatud.	Mõistab täiskasvanu toel, et teiste inimeste suhtes tuleb olla salliv ja tunneb ära kiusamiskäitumise.	Teab, et vägivald ja kiusamine on vale, ning oskab ennetada, märgata ja vajadusel abistada.	Oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine.

Lapse eeldatavad üldoskused ning arengutulemused

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Raha	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, mis on raha ja milleks seda kasutatakse.	Teab, et täiskasvanud käivad tööl raha teenimiseks ja arutleb, et raha eest saab osta vajalikke asju (nt toit, riided) ning õpib mängudes raha kasutamist.	Selgitab raha kasutamise otstarvet – et see on mõeldud asjade ostmiseks, teenuste eest tasumiseks ja mõistab raha väärtust (nt seda peab koguma või säästma).	Oskab selgitada raha otstarvet.
Digivahendite kasutamine	Kasutab koos täiskasvanuga lihtsamaid robotikaseadmeid ning oskab neid hoida.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel digivahendeid, täidab lihtsaid ülesandeid (nt foto tegemine, rakenduse avamine) ja suudab programmeerida lihtsamaid robotikaseadmeid.	Oskab digivahendeid, sh robotikaseadmeid, kasutada konkreetse eesmärgiga, iseseisvalt, paaris või väikerühmas järgides kokkulepitud reegleid.	Oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhib lihtsamaid robotikaseadmeid.

Keel ja kõne

Eesti keel emakeelena

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Kirjalik kõne	Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas, nimetab üksikuid tähti ja tunneb kirja pildis ära oma nime.	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära ja nimetab tuttavamaid tähti.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ning loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid).	Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu.
Kirjalik kõne (kirjutamine)	Matkib lugemist ja kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab üksikuid talle tuttavamaid tähti ja oma nime.	Oskab kirjutada enamikke joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu.	Oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.
Hääldamine	Hääldab õigesti enamikku emakeele häälikuid (v.a r-häälik) ja lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (-nt, -lt, -mp jne).	Hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja 3–4-silbilisi tuttava tähendusega sõnu.	Kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.	Oskab oma kõnes ning etteõeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid.
Sõnavara	Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid sõnu, sh liitsõnu ja moodustab kahe- kuni kolmesõnalisi lauseid.	Laiendab oma sõnavara (vastandsõnad, omadussõnad jne) ja kasutab seda lihtsates lausetes igapäevases suhtluses.	Kasutab keerukamaid lauseid, moodustab vajaduse korral sõnu uudsete objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada.
Suhtlemine	Algatab ise aktiivselt suhtlust ning suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegEVuses.	Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool situatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal ning esitab küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).	Püsib enda või teiste algatatud teemas, vajaduse korral kohaneb teemamuutustega.	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga.
Suhtlemine (jutustamine)	Jutustab täiskasvanu abiga pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.	Jutustab täiskasvanu vähese abiga nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval).	Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega, kasutades sidesõnu.	Oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse põhjal, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma tundeid.

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Kuulamine, mõistmine	Reageerib täiskasvanu lihtsamatele juhisteile.	Saab täiskasvanu abiga aru kuuldu sisust, oskab sellele sobivalt reageerida.	Saab aru kuuldu peamisest sisust, oskab sellele reageerida ja sobivalt vastata.	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida.
Mõtete väljendamine	Püüab oma mõtteid ja soove väljendada täiskasvanu suunavate küsimuste abil.	Suudab oma mõtteid väljendada lihtsate lausetega tuttavates olukordades.	Räägib oma kogemustest ja tähelepanekutest, väljendades oma mõtteid arusaadavalt.	Oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda.
Lausemoodustus	Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid (sh koondlauseid).	Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.	Kasutab kõnes põimlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid.
Luuletused, laulud	Loeb täiskasvanu abiga lihtsamaid liisusalme.	Loeb peast liisusalme/luuletusi.	Teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

Eesti keel teise keelena

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Saab aru tuttavatest eestikeelsetest sõnadest.	Saab aru lihtsamatest õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust.	Saab aru õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust ning kasutab neid igapäevasuhtluses eakaaslaste ja täiskasvanutega.	Mõistab tuttavat teemat ja igapäevasuhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet.
Kordab järele lihtsamaid igapäevaelus kasutatavaid sõnu ja lausungeid (nt mängin palli, panen riidesse).	Kordab järele õpitud sõnu ja lausungeid ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.	Saab aru õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnade tähendusest ja väljendab end lihtsamate keeleliste konstruktsioonide abil.	Tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes.
Õpib täiskasvanu suunamisel, vajadusel viibete, žestide abil aru saama lihtsatest korraldustest, mis on igapäevategevustega seotud (nt hakkame sööma, läheme õue).	Saab aru täiskasvanu toel (viiped, žestid) ja reageerib lihtsatele korraldustele.	Mõistab eestikeelse korralduse sisu ja reageerib sellele vastavalt. Vajadusel toetatakse lapse mõistmist žesti või viiega.	Saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viiega toetatud ja toimib vastavalt.
Õpib aru saama igapäevategevustega seotud küsimustest täiskasvanu toel.	Saab aru igapäevategevusega seotud küsimustest ning püüab täiskasvanu toel omandatud sõnavara piires neile vastata.	Saab aru lihtsatest küsimustest ning proovib neile iseseisvalt vastata, kasutades lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone.	Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires.
Saab aru üksikutest viisakusväljenditest (tere, palun, aitäh).	Kasutab täiskasvanu suunamisel üksikuid viisakusväljendeid.	Kasutab õpitud viisakusväljendeid, vajadusel täiskasvanu meeldetuletamisel.	Kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid.

Lapse eeldatavad üldoskused ning arengutulemused

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Proovib hääldada täiskasvanu abiga üksikuid lihtsamaid sõnu.	Hääldab täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu.	Kordab täiskasvanu juhendamisel võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud lihtsamaid, erineva häälikupikkusega sõnu.	Suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu.
Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas ja tutvub eesti tähtedega (nt klotsidel, õppemängudes, „rääkivatel seintel”).	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära üksikuid tähti ja kirjpildis oma nime.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ja loeb üksikuid sõnu.	Tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu.
Matkib üksikute eestikeelsete tähtede kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab täiskasvanu toel üksikuid talle tuttavaid eestikeelseid tähti.	Kirjutab enamikku joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu, sh oma nime.	Oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega.
Õpib täiskasvanu suunamisel üksikuid lihtsamaid eestikeelseid laule ja liisusalme koos liigutustega.	Kordab täiskasvanule järgi lihtsamaid eestikeelseid laule või luuletusi.	Teab peast mõnda tuttavamat eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

Matemaatika

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Hulga mõiste ja võrdlemine	Otsustab, kas ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.	Rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (nt värv ja kuju).	Rühmitab ja nimetab hulga erinevaid ja ühiseid tunnuseid.	Oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust.
Hulga mõiste ja võrdlemine (jätk)	Moodustab sarnaste tunnuste alusel paarid ja võrdleb neid.	Võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem, vähem või võrdselt.	Võrdleb hulki kasutades mõisteid ja tutvub märkidega rohkem kui ($>$), vähem kui ($<$) ja võrdselt ($=$).	Oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt.
Loendamine, numbrite tundmine ja arvutamine	Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.	Tutvub arvude ja numbrimärkidega 10ni ja kirjutab neid näidise järgi.	Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni, tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.	Oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada.
Loendamine, arvutamine (jätk)	Mängib koos täiskasvanuga mängu, mis toetavad liitmisest ja lahutamisest aru saamist läbi praktilise kogemuse (nt klotsidest torni ehitamine, poemäng).	Saab aru, et pärast juurde lisamist on esemeid rohkem ja pärast äravõtmist vähem.	Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab ning võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.	Oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke $+$, $-$, $=$.
Loendamine, arvutamine (jutukesed)	Kuulab täiskasvanu matemaatilist jutukest, mis on illustreeritud näitlike vahenditega ja püüab sellest aru saada.	Koostab koos täiskasvanuga lihtsa matemaatilise jutu kahest hulgast.	Koostab lühikese matemaatilise jutukese kahe hulga kohta (nt „Mul oli 3 õuna, andsin 1 ära“).	Oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi.
Suurused ja mõõtmine, ühikud	Võrdleb kahte eset suuruse (suurem – väiksem), pikkuse (pikem – lühem), laiuse (laiem – kitsam) järgi ning kasutab lihtsamaid mõisteid.	Võrdleb ja järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi ning kasutab vastavaid mõisteid.	Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi, leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.	Oskab järjestada kuni viite eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm).

Lapse eeldatavad üldoskused ning arengutulemused

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Suurused, mõõtmine (raha, ühikud)	Tunneb igapäevaelus ära münte ja rahatähti ning kasutab neid mängudes.	Teab, et rahaga saab asju osta ja mõisteid „sent” ja „euro” ning kasutab võrdlemisel mõisteid „kergem” ja „raskem”.	Seob rahasumma kogustega, oskab lihtsamat summat kokku arvutada (nt poemäng) ning tutvub mõõtühikutega (meeter, liiter, kilogramm) ja nende kasutamisevõimalustega.	Teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse.
Suurused, mõõtmine (mõõtmine)	Tunneb mängus mõõtmise teel ära erineva pikkusega esemed (nt pikk, lühike).	Mõõdab täiskasvanu toel esemete pikkust nööri või muu vahendiga.	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt pulk, samm) ja võrdleb tulemusi.	Oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööri vms).
Geomeetrilised kujundid ja mustrid	Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest.	Nimetab ja leiab tasapinnalisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk), kirjeldab erinevate nelinurkade (ruudu ja ristküliku) sarnasusi ja erinevusi.	Tutvub ruumiliste kujunditega kera ja kuup ja märkab sarnasusi ja erinevusi tasapinnaliste kujunditega (ring, nelinurk).	Tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada.
Kujundid ja mustrid (jätk)	Jätkab õpetaja antud mustrit (nt punane-sinine-punane nupp).	Loob ja jätkab mustreid erinevate vahenditega (nt looduslikud materjalid, värvilised esemed).	Loob ja jätkab mustreid, rütme ning märkab neid ümbritsevas keskkonnas (nt põrandaplaadid on kollane-roheline-kollane-roheline, jalajäljed lumel).	Märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.
Orienteerumine ajas	Kasutab täiskasvanu toel mõisteid: täna, homme, eile.	Kasutab tuttavates olukordades mõisteid: täna, eile, homme, praegu, enne.	Teab, kasutab ja eristab mõisteid: eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem.	Oskab kasutada õigesti mõisteid eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem.
Orienteerumine ajas (nädalapäevad, kuud)	Kordab täiskasvanu järgi nädalapäevade nimetusi ja leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (nt pildidel, vestluses vm).	Nimetab täiskasvanu toel ja kirjeldab erinevaid aastaagu, nädalapäevi õiges järjestuses ning tutvub kuude nimetustega.	Teab aastaegade ja nädalapäevade järjestust ning seostab kuid aastaagadega.	Oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaagu õiges järjestuses.
Orienteerumine ajas (sünnipäev)	Kirjeldab aastaaga, millal on tema sünnipäev (nt siis, kui lumi on maas; siis, kui puude lehed lähevad kollaseks).	Teab, millisel aastaajal on tema sünnipäev ja täiskasvanu toel nimetab oma sünnikuud.	Nimetab oma sünnipäeva ja kuud, kasutades vajadusel abivahendeid (nt sünnipäevapuu, kalender).	Oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.

Lapse eeldatavad üldoskused ning arengutulemused

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Orienteerumine ajas (kellaeg)	Märkab täiskasvanu toel kella liikumist, seostab teatud tegevusi kindla kellaajaga.	Mõistab täiskasvanu toel, et kella suur seier (üleval) näitab täistundi ja tuvastab täistunni kellaaja analoogkellal.	Tuvastab kellal täistundi (analoog- ja digitaalkellal) ja nimetab seda õigesti.	Oskab määrata kellaega täistundides.
Orienteerumine ruumis, õuealal ja paberil	Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid ruumilisi mõisteid: peal, all, ees, taga igapäevastes mängudes ja tegevustes.	Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (nt seisan sõbra taga, olen laua ees), ning täiskasvanu toel vasakut ja paremat poolt.	Määrab eseme (nt robotika vahendi) asukohta teise eseme suhtes ruumis, õuealal (nt GPS kunst) ja paberil kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.	Orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes – all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.

Muusika

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Laulmine ja muusika kuulamine	Huvitub laululistest tegevustest (plaksutab, teeb kaasa kokkulepitud liigutusi), laulab täiskasvanuga kaasa üksikuid fraase ja laululõike.	Laulab peast lihtsamaid õpitud laule rühmaga samas tempos.	Laulab teistega koos ja samas tempos õpitud eakohaseid laule, kasutades loomulikku häält.	Oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi.
Laulmine, muusika kuulamine (meeleolud)	Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast ja reageerib muusikale emotsionaalselt (nt plaksutab, kõigutab keha).	Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud eristuvaid meeleolusid liigutuste ja liikumisega, tunneb kuulmise järgi ära õpitud laulu.	Teab muusikalisi põhimõisteid: aeglane – kiire, kõrge – madal, vali – vaikne, rõõmus – kurb ja oskab nende kaudu kuulatud muusikat iseloomustada.	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
Laulmine, muusika kuulamine (pillide eristamine)	Tunneb ära ja imiteerib looma- ja linnuhääli.	Eristab kõla järgi õpitud pille (nt kõlapulgad, tamburiin, marakas).	Eristab muusikat kuulates enamlevinud pille (nt klaver, viiul, flööt).	Eristab õpitud pille tämbri ja kõla järgi.
Pillimäng	Mängib kehapillil (plaksud, patsud) ja lihtsamatel pillidel (nt marakas, rütmimuna, kelluke) täiskasvanuga kaasa, eristades kiiret ja aeglast rütmi.	Mängib rütmipille (nt kõlapulgad, tamburiin, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.	Mängib õpitud pillidel rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele õige hoiu ja mänguvõtetega, ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.	Oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega.
Muusikalis-rütmiline liikumine	Liigub koos täiskasvanuga, reageerides muusika eristuvatele vormiosadele (jooks, kõnd, seisak).	Juhindub muusika meeleolust ja rütmist ning püüab liikumisel nendega arvestada.	Arvestab liikumisel muusika meetrumiga, muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register).	Oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule.
Muusikalis-rütmiline liikumine (tants)	Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi (keerutus kohapeal, poolkük, kand- ja varvasastak, rõhksamm, liigutused ülakeha ja kätega) täiskasvanu ettenäitamisel.	Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (liikumised ringis, kolonnis, paarilisega keerutamine), osaleb laulumängudes.	Esitab õpitud tantse, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt hüpaksamm, liikumised paarilisega).	Oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega.

Lapse eeldatavad üldoskused ning arengutulemused

Alavaldkond	3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Muusikalis-rütmiline liikumine (loov liikumine)	Juhindub oma liikumise valikul muusika iseloomust ja täiskasvanu ettenäitamisest.	Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.	Imiteerib ja katsetab loovaid liikumisi, kasutades erinevaid vahendeid ja arvestades muusika meeleoluga.	Oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

Liikumine

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Suudab keskenduda tuttavale ja huvipakkuvale kehalisele tegevusele täiskasvanu suunamisel.	Suudab keskenduda ja sooritada uudseid kehalisi tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Suudab lühiajaliselt pingutada ja keskenduda kehalisele tegevusele ning seda lõpule viia.	Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
Tunneb liikumisel, mängimisel ja vees viibides mõningaid ohutusreegleid, kuid vajab täiskasvanu suunamist ja positiivset eeskuju.	Tunneb ja osaliselt järgib liikumisel, mängimisel ja vees viibides reegleid, kuid vajab veel juhendamist ja tuge.	Järgib liikumis- ja ujumistegevuses ohutus- ja mängureegleid, omandab esmased teadmised veeturvalisusest ja ohutust käitumisest veekogudes ning suudab teha arukamaid valikuid mänguks ja liikumiseks.	Peab liikumis- ja ujumistegevuses kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, kinnistab iseseisvat ja turvalist toimetulekut vees ning valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid.
Sooritab põhiliikumisi õpitud harjutustes ja mängudes (põhiliikumised alles arenevad ja kujunevad).	Sooritab põhiliikumisi sujuvalt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi sihipäraselt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud.
Teeb tasakaalu, painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab sooritada tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab täpsemalt juhtida liigutusi ja kombineerida erinevaid liikumiselemente, sooritada kestmataid tegevusi, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.	Oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.
Suudab kõndida lühikest maad (nt 2–3 m) kitsal rajal, seista ühel jalal mõned sekundid.	Suudab säilitada tasakaalu lühikest aega paigal olles ning liikuda piiratud pinnal ja liikumise ajal hoida kehaasendit (k.a kelgutamisel, suusatamisel, tõukerattaga sõitmisel vm).	Suudab seista ühel jalal ja oskab sooritada lihtsaid tasakaaluasendeid; suudab kõndida kitsal rajal enesekindlalt ja sujuvalt. Suudab hoida tasakaalu vahendil liikudes (nt kelgul, suuskadel, tõuke- või jalgrattal).	Suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel.
Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse ja ettenäitamise järgi.	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse järgi ja püüab ise lihtsaid liigutusi või harjutusi ette näidata.	Sooritab harjutusi õpetaja selgituste järgi ja julgeb ka kaaslastele liigutusi ja harjutusi ette näidata.	Oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata.
Teeb lihtsaid liigutusi muusika järgi.	Teeb lihtsaid rütmilisi liikumisi (nt plaks-plaks-hüpe).	Tunneb ja järgib lihtsat rütmi (nt korduvad mustrid, tempovahetus), kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	Oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi.

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Reageerib lihtsatele rütmidele ja liikumisjuhiste (nt muusika järgi liikuma jääda või liikuda aeglasemalt/kiiremini).	Jälgendab liikumisega erinevaid rütme, lihtsa muusika või plaksutuse saatel (nt kõnnib ühtlases tempos, kui kuuleb plaksutust) ja muudab liikumisviisi rütmimuutusel.	Eristab aeglast ja kiiret rütmi ning kohandab oma liikumist vastavalt.	Oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga.
Kasutab erinevaid vahendeid (nt pallid, rõngad, suusad, kelgud, ujumisvahendid jne) loovalt ja katsetades, mitte veel sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rõngad, suusad, kelgud, ujumisvahendid jne) juba sihipärasemalt (nt viskab palli soovitud suunas, suudab rõngast keerutada).	Kasutab vahendeid (näiteks pallid, rõngad, suusad, kelgud, ujumisvahendid jne) iseseisvalt, mitmekesisemalt ja loovalt (nt suudab visata palli sihtmärki, kelgutada turvaliselt).	Oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid (näiteks pallid, lindid, rätikud, rõngad, reketid, suusad, kelgud, ujumisvahendid jne).
Mängib täiskasvanu juhendamisel lihtsaid mängu, kus on liikumist ja vähem kindlaid reegleid.	Mängib lihtsamaid liikumismänge, kus on 1–2 reeglit. Sportlike elemente (nt viskamine, hüppamine, jooksmine) rakendab mängus sihipärasemalt.	Mängib mängu, kus on rohkem reegleid ja koostööd (nt liikumis- ja sportlike elementidega mängud meeskondades).	Oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu (sh veemänge).
Nimetab täiskasvanu suunamisel mõningaid igapäevaseid liikumisi (nt jooksmine, hüppamine, ronimine), eriti neid, mida ise sageli teeb.	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisi (nt rattasõit, jooksmine, tantsimine) ja lihtsamaid spordialasid, mida on näinud või ise teinud (nt jalgpall, tantsimine vm).	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi (nt jalgrattaga sõitmine, kelgutamine vm) ja mitmeid spordialasid nimepidi, eriti neid, mida on ise proovinud või mida peres harrastatakse.	Oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.
Harjutab kõhuli ja selili hõljumist ning libiseb vees lühikesi vahemaid.	Omandab algtasemel selili- ja vabastiili (nt „koeraujumise“) liigutused.	Arendab vabastiili ja seliliujumise põhioskusi.	Ujub iseseisvalt vähemalt kahes ujumisviisis.
Sukeldub vee alla enesekindlalt.	Lüigub vees iseseisvalt lühikesi vahemaid, ühendab lihtsates harjutustes jalgade töö ja hingamise.	Ujub iseseisvalt lasteaia basseinis seinast seinani.	Täiustab vabastiili ja seliliujumise tehnikat vastavalt oma tasemele ja arendab oma ujumisvastupidavust.
Õpib iseseisvat jalgade tööd ujulaua või -nuudli abil.	Sukeldub veepõhjast esemeid tooma, kasvatades enesekindlust ja vastupidavust vees.	Õpib ujumise ajal õigesti hingama ning parandab oma kehaasendit ja libisemisoskust.	Sooritab ohutult lihtsamaid sukeldumis- ja hüppeharjutusi.

Kunst

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest üksikuid detaile ja	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest detaile ja objekte	Leiab lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning kujutab neid vabalt ja isikupäraselt.	Oskab leida ümbritsevat vaadeldes detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning

3–4-aastane	4–5-aastane	5–6-aastane	6–7-aastane
objekte ning kujutab neid lihtsustatult.	ning püüab neid omavahel seostada ja kujutada.		kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil.
Kasutab lihtsaid kunstivahendeid (nt värvipliats, pintsel, savi).	Katsetab täiskasvanu juhendamisel erinevaid kunstmaterjale ja väljendab ennast kunstitöö kaudu.	Oskab täiskasvanu juhendamisel mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.	Oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.
Kasutab etteantud vahendeid täiskasvanu suunamisel.	Teab, kuidas erinevaid vahendeid ohutult ja sihipäraselt kasutada.	Valib sobivad vahendid ning kasutab neid ohutult ja sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd lühidalt ja nimetab kujutatud objekte.	Jutustab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööst ja õpib väljendama oma arvamust kaaslaste kunstitööde kohta.	Kirjeldab oma töö protsessi, selgitab valikuid ning avaldab teiste tööde suhtes heatahtlikult arvamust.	Oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle.
Kaunistab eseme täiskasvanu valitud vahendite (nt šabloon, tempel vm) ja juhendamise abil.	Kavandab ja kaunistab eseme täiskasvanu suunamisel.	Kavandab, valib vahendid ja kaunistab eseme iseseisvalt.	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks.
Teeb täiskasvanu juhendamisel kaaslastega ühistööd.	Jagab töövahendeid kaaslastega ja osaleb ühises kunstitöös.	Teeb iseseisvalt tööd rühmas, järgides kaaslastega ühises kunstitöös kokkuleppeid.	Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd.
Räägib täiskasvanu suunamisel kunstitööst.	Vaatleb kunstitöid ja jutustab teosest täiskasvanu suunamisel.	Arutleb nii enda kui ka teiste kunstitööde üle, suhtudes kaaslaste töödesse heasoovlikult.	Vaatleb kunstiteoseid ja oskab vestelda.
Kaunistab täiskasvanu abiga rühmaruumi.	Valib täiskasvanu suunamisel kaunistuse tegemiseks vahendid ja paigutab need rühmaruumi.	Oskab iseseisvalt kavandada ja valida kunstivahendid õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks.	Kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.
Tunneb ära tuttavad digiseadmed, kasutab neid koos täiskasvanuga.	Pildistab või filmib täiskasvanu juhendamisel.	Oskab kasutada digiseadmeid iseseisvalt, tehes pilti, videot või salvestades heli.	Loob digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Lasteaia õppekava uuendatakse vastavalt Alusharidusseadusele ning Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud määrusele. Lasteaia siseselt on õppekava muudatus- ja parendusettepanekuid võimalik esitada õppeaasta vältel kirjalikult lasteasutuse juhile, neid vaatab üle õppekava arendustöö edendamiseks moodustatud arengugrupp. Ettepanekud arutatakse läbi pedagoogide koosolekul ning muudatustega heakskiidetud õppekava kinnitab lasteasutuse direktor.